

Genomförandeplan 2016–2017 för programmet för att förbättra äldres boende

A. Framförhållning och beredskap

1. Åtgärder för att förbättra äldres boende beaktas i statens bostadspolitik 2016–2030

Behovet av att förbättra äldrebefolkningens boende ska beaktas i tillräckligt hög grad i statens bostadspolitiska åtgärder 2016–2030. Detta gäller nybyggnad och ombyggnad, styrning av byggandet, anslag till bostadsbyggande och finansieringsvillkor. Det säkerställs att de utvecklingsprocesser som inletts i och med programmet för att förbättra äldres boende fortgår och att resultaten utnyttjas när programmet avslutats.

1.1 Åtgärderna för att förbättra äldres boende beaktas i statens bostadspolitik.

Ansvariga: MM, FM

1.2 När programmet avslutas görs det upp en plan för hur resultaten och de verksamhetsmodeller som tagits fram kan utnyttjas.

Ansvariga: MM, samordningsgruppen för programmet

1.3 Man påverkar verksamheten inom de statliga förvaltningsområdena och hos dem som finansierar utvecklingsverksamheten för att programmets teman ska beaktas bättre i verksamheten och resurstilldelningen.

Ansvariga: MM, SHM, RAY, ARA

2. Kommunerna ser till att äldres boende, livsmiljö och välbefinnande beaktas bättre i kommunernas planer och i genomförandet av dem

Kommunerna ska ha heltäckande och långsiktig beredskap inför den förändrade åldersstrukturen bland befolkningen. Boende och boendelösningar ska bl.a. ingå i den kommunala plan för att främja äldres välbefinnande, funktionsförmåga och förmåga att klara sig på egen hand som avses i 5 § i den s.k. äldreomsorgslagen. Planen ska utarbetas som ett led i kommunens strategiska planering. Det är viktigt att planering av den äldre befolkningens boende, livsmiljö och välbefinnande tas med i de kommunala planerna (t.ex. i kommunstrategin). Genomförandet av planerna ska kopplas till planeringen av kommunernas ekonomi, markanvändning och boende samt till annan planering. De kommande strukturella förändringarna inom förvaltningen ska också beaktas.

2.1 Den planering som kommunerna utför stöds så att den äldre befolkningens boende, livsmiljö och välbefinnande tas i beaktande.

Ansvariga: Kommunförbundet, kommunerna, äldreråden i kommunerna, MM, SHM

3. Påverkansarbete bedrivs i bostads- och byggbranschen så att verksamheten bättre ska motsvara de äldres behov i fråga om boende

3.1 Samarbetet och nätverken i bostads-, bygg- och fastighetsbranschen stärks i frågor som gäller äldres boende.

Ansvariga: MM, Rakli, Byggnadsindustrin RT rf, Fastighetsförbundet, Suomen Isännöintiliitto, ARA, Finlands Egnahemsförbund rf

3.2 Det fastställs att principerna om design för alla ska beaktas i bostadsplaneringen.

3.3 Arbetet med att införa den verksamhetsmodell som utarbetats för bostadsaktiebolag (ett tillgänglighetskort för systematiskt fastighetsunderhåll, KIPI) fortsätter och reparationer genomförs med hjälp av lyckade lösningar.

Ansvariga: MM, Fastighetsförbundet, ARA, Suomen Isännöintiliitto, nätverket för reparationsrådgivning, regionala hissarbetsgrupper i kommunerna

4. Framförhållningen i fråga om äldres boende och livsmiljöer ska bli bättre

Större hänsyn till tillgänglighet och säkerhet stöder möjligheterna att bo kvar hemma och reducerar samtidigt de risker som är förknippade med boende. Det finns många olika sätt att uppmuntra människor att ha framförhållning i sitt boende.

4.1 Det tas fram information om framförhållning och beredskap när det gäller äldres boende med tanke på allmänheten, kommunerna och aktörerna i branschen, och samtidigt utökas samarbetet och interaktionen mellan olika aktörer och nätverk.

Ansvariga: ARA, MM, Kommunförbundet, organisationer

4.2 Utifrån geografisk information görs en utredning om läget när det gäller äldres boende, lokaliseringen av service, skillnaderna mellan kommuner och utvecklingsprognosen i fråga om äldres boende fram till 2040.

Ansvariga: Finlands miljöcentral, MM, ARA

Större tillgänglighetsanpassning samt reparation av bostäder

5. Åtgärder vidtas för att fler hissar ska installeras i det befintliga bostadsbeståndet

Den största utmaningen i gamla flervåningshus är att de saknar hiss. Hissinstallationer och större tillgänglighetsanpassning i bostadshus medverkar till att fler äldre kan bo kvar hemma längre.

5.1 Åren 2012–2017 genomförs ett nationellt hissprojekt med målet att minst 500 hissar ska installeras före 2017, och ett årligt anslag anvisas för hissunderstöd. Det görs en utredning av den ekonomiska nyttan med att hissar installeras i efterhand (inverkan på sysselsättning och näringsverksamhet).

Ansvariga: MM, ARA, kommunerna och de regionala hissarbetsgrupperna, Fastighetsförbundet, Suomen Isännöintiliitto

6. Tillgången till understöd för reparation av bostäder för äldre och personer med funktionsnedsättning säkras

ARA administrerar årligen ett anslag för beviljande av understöd för reparation av bostäder för äldre och personer med funktionsnedsättning.

6.1 Den finansiering som anvisas för understöd för reparation av bostäder för äldre och personer med funktionsnedsättning bevaras.

Ansvariga: MM, FM, ARA

7. Tillgänglighetsanpassning främjas genom rådgivning och utbildning

Tillgänglighets- och livscykelänkandet stärks både inom bostads- och byggbranschen och bland allmänheten. Tillgänglighetsanpassning och annan ombyggnad ska främjas genom information och utbildning. Det tas fram verksamhetsmodeller och verktyg till stöd för större tillgänglighet och säkerhet samt för bostadsreparationer.

7.1 Reparationsrådgivningen fortsätter via finansiering till organisationer, och man stöder även en fortsättning på reparationsrådgivningen i kommunerna. Den rådgivning som ges till bostadsaktiebolag och småhus utökas.

Ansvariga: RAY, Centralförbundet för de gamlas väl, nätverket för reparationsrådgivning, ARA, de regionala hissarbetsgrupperna, Fastighetsförbundet och Finlands Egnahemsförbund rf

7.2 Kommunerna stöds när det gäller att införa och utveckla mekanismer för att bedöma reparationsbehovet i bostäder och genomföra reparationer, t.ex. bedömningsmodellen inom projektet Omassa kodissa och samarbetet med det kommunala social- och hälsovårdsväsendet, bostadsväsendet och det tekniska väsendet. Det rekommenderas att hembesök som stöder välbefinnandet och bedömning av servicebehovet också ska omfatta en granskning av tillgängligheten och säkerheten i bostaden.

Ansvariga: MM, Kommunförbundet, SHM, ARA, kommunerna, organisationer

7.3 Man vidtar åtgärder för att i högre grad sprida information om tillgänglighet, säkerhet och reparationer till äldre och personer som arbetar med frågor som rör äldres boende, och kunnandet inom byggbranschen och i kommunerna förbättras.

Ansvariga: MM, nätverket för reparationsrådgivning, ARA, Kommunförbundet, kommunerna, universitet, yrkeshögskolor, organisationer, utbildningsorganisationer i fastighets- och byggbranschen

7.4 Det utvecklas en mobilapp för bedömning av tillgängligheten och säkerheten i bostäder och bostadsbyggnader och webbplatsen korjaustieto.fi kompletteras med information om god renoveringspraxis som förbättrar tillgängligheten.

Ansvariga: ARA, MM, nätverket för reparationsrådgivning, RAKLI, Invalidförbundets tillgänglighetscenter ESKE

C. Högkvalitativa bostäder och mångfald i boendelösningarna

8. Småhus tillgänglighetsanpassas bättre vid nybyggnad

Mer än hälften av den åldrande befolkningen bor i småhus och andelen kommer att vara hög också i framtiden.

Projekteringen av småhus förbättras med avseende på flexibla lösningar, tillgänglighet och säkerhet.

8.1 Tillgängligheten i småhus förbättras i samarbete med aktörerna i branschen och det tas fram information om bra lösningar för tillgänglig utformning och om våningsplan med full tillgänglighet.

Ansvariga: MM, Bygginformationsstiftelsen, Pientaloteollisuus ry

9. Uppkomsten av besittnings- och finansieringsformer som passar äldres behov främjas, liksom även andra former för genomförande

9.1 Möjligheterna till nya besittnings- och finansieringsformer som passar äldres boende utreds, vilket även innebär lösningar som utnyttjar bostadsförmögenheten, och ibruktagandet av dessa stöds.

Ansvariga: MM, Finansbranschens Centralförbund, finansinstitut, bostads- och byggbranschen

10. Boende i gemenskap och socialt umgänge främjas i bostadsområdena

Social samvaro i boendet kan stödjas på många olika sätt. Bostadsområden och bostadshus behöver tillgängliga mötes- och servicelokaler för kulturell verksamhet, inspirationsarbete, frivilligverksamhet och för de äldres egen verksamhet.

10.1 Projektet "Hur kan välbefinnandet och gemenskapen bland äldre stärkas inom boendet och bostadsområdena?" inom statsrådets forsknings-, framsyns-, utvärderings- och utredningsverksamhet (TEAS) genomförs. Information om projektets resultat förmedlas vidare och arbetet med att utveckla verksamhetsformer stöds.

Ansvariga: MM, ARA, kommunerna, RAKLI, Fastighetsförbundet, organisationer

10.2 Resultaten från utredningen om gemensamma lokaler och gemensam verksamhet tillvaratas.

Ansvariga: MM, kommunerna, Suomen Isännöintiliitto, Fastighetsförbundet, organisationer, församlingar

11. De fysiska lösningarna i serviceboende förbättras

Det är i första hand personer med svåra minnesstörningar som behöver heldygnsvård (s.k. intensifierat serviceboende). Det ställer vissa krav på den fysiska miljön.

11.1 ARA:s modell för kartläggning av äldres behov av servicebostad och kartläggning av servicebostadsbeståndet införs i kommunerna.

Ansvariga: ARA, MM, kommunerna

11.2 Det ordnas en projekteringstävling om ett framtida kvarter med integrerad hybrid-service som innefattar boende med omvårdnad, serviceboende och vanligt boende.

Ansvariga: ARA, MM

11.3 Det genomförs pilotförsök som en del av SHM:s spetsprojekt (t.ex. äldreanpassade bostadsområden/serviceområden, boende i gemenskap och koncept som förenar boende och service).

Ansvariga: SHM, MM, kommunerna, ARA

11.4 Finansieringen av investeringsunderstöd till boende för grupper med särskilda behov bevaras för att såväl nyproduktion som ombyggnad av serviceboenden för äldre ska säkerställas.

Ansvariga: MM, FM, ARA

D. Boende, service och livsmiljö som en integrerad helhet

12. Det skapas boendemiljöer som upprätthåller de äldres funktionsförmåga

Behoven hos den åldrande befolkningen, social samvaro, en fungerande vardag och tillgängligheten till service är centrala med tanke på samhällsplaneringen och skapandet av livsmiljöer. I äldreanpassade bostadsområden och serviceområden finns vanliga bostäder, seniorhus, boendegemenskaper och serviceboende, men också boende- och omvårdnadstjänster och andra tjänster för hälsa och välbefinnande.

12.1 Utvecklingen när det gäller äldreanpassade bostadsområden och serviceområden i kommunerna stöds utifrån de lokala förhållandena.

Ansvariga: MM, Kommunförbundet, ARA, kommunerna

12.2 Kommunikation och utbildning ska medverka till att skapa boendemiljöer som stöder funktionsförmågan och till att integrera boende och service.

Ansvariga: Kommunförbundet, MM, SHM, ARA, kommunerna, äldreråden i kommunerna, organisationer

13. Teknik som gör det lättare för äldre att bo kvar hemma tas fram och ges spridning

Som stöd för äldres boende behövs enkla tekniska lösningar för hemmet. Smart teknik ger nya möjligheter.

13.1 Insatser för att utveckla och införa välfärds- och säkerhetsteknik och IKT i hemmet stöds. Det görs en utredning om internationella lösningar för smart teknik som ger äldre personer bättre möjligheter att bo kvar hemma.

Ansvariga: MM, KM, Tekes, företag, organisationer

14. Företag, organisationer och frivilligverksamhet ska få en starkare roll i fråga om äldres boende och stödtjänster till boende

Än så länge finns det relativt lite kommersiellt drivet fastighetsunderhåll för äldres boende och servicebehov.

Organisationsverksamhet och frivilligverksamhet kan också nyttiggöras i boende för äldre.

14.1 Verksamhetsmodeller för fastighetservice etableras och införs i fråga om äldres boende. Det skapas nätverk för att affärsverksamheten inom fastighetsunderhåll bättre ska kunna utvecklas med tanke på de äldres behov.

Ansvariga: ARA, RAKLI, Fastighetsarbetsgivarna rf, företag, Finlands Egnahemsförbund rf

14.2 Olika former av organisationsverksamhet och frivilligverksamhet som stöder äldres boende kartläggs och möjligheterna att utnyttja dessa verksamhetsformer förbättras.

Ansvariga: MM, organisationer, RAY, kommuner, församlingar

15. Genomförandet av programmet för att förbättra äldres boende stöds

För att genomföra programmet för att förbättra äldres boende effektivt behövs samordning av åtgärderna och annan koordinering. Finansiärer och genomförare måste samarbeta intensivt.

15.1 Årligen ska 500 000 euro avsättas för att stödja programgenomförandet, det vill säga för att främja samarbetet mellan aktörerna, förbereda utvecklingsverksamhet och samordna programmet.

Ansvariga: MM, ARA